

Komunikace na prvním místě

KATEŘINA KOLÁŘOVÁ
redaktorka LN

PRÁVNICKÝ GLOSÁŘ

Byl to historický okamžik. V soudní síni vedle sebe minulí v pátek usedli předseda Nejvyššího soudu Pavel Šámal, nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman a místopředseda České advokátní komory Tomáš Sokol. Zástupci právnických profesí, které v rámci trestního řízení zastávají opoziční role, přišli stvrdit pravidla vzájemné komunikace. Cíl byl bohužel – zajistit rychlejší dosažení spravedlnosti.

Na setkání bylo podepsáno memorandum o větší součinnosti a lepší komunikaci mezi advokáty a státními zástupci u kauz, kde je možné využít institutu odklonu – alternativy trestního řízení. Strany memoranda se shodly, že v případech, kdy možné i podmíněně zastavit trestní stíhání, mají a znají své limity.

Pokud i člověk s někým o jistých věcech nemluví, je víc než jasné, že jednou komunikace zkolabuje na dobro. Je proto skvělé, že se státní zástupci a advokáti přiznali, že mají jisté problémy v komunikaci a chtějí je spolu řešit.

Alarmující však je, že mezi vrcholnými představiteli státu jsou takoví, kteří evidentně problémy s komunikací mají, ale řešit je odmítají. Pak se snadno ze zpravodajců BIS stanou „čučkaři“.

Kde končí zpovědní tajemství

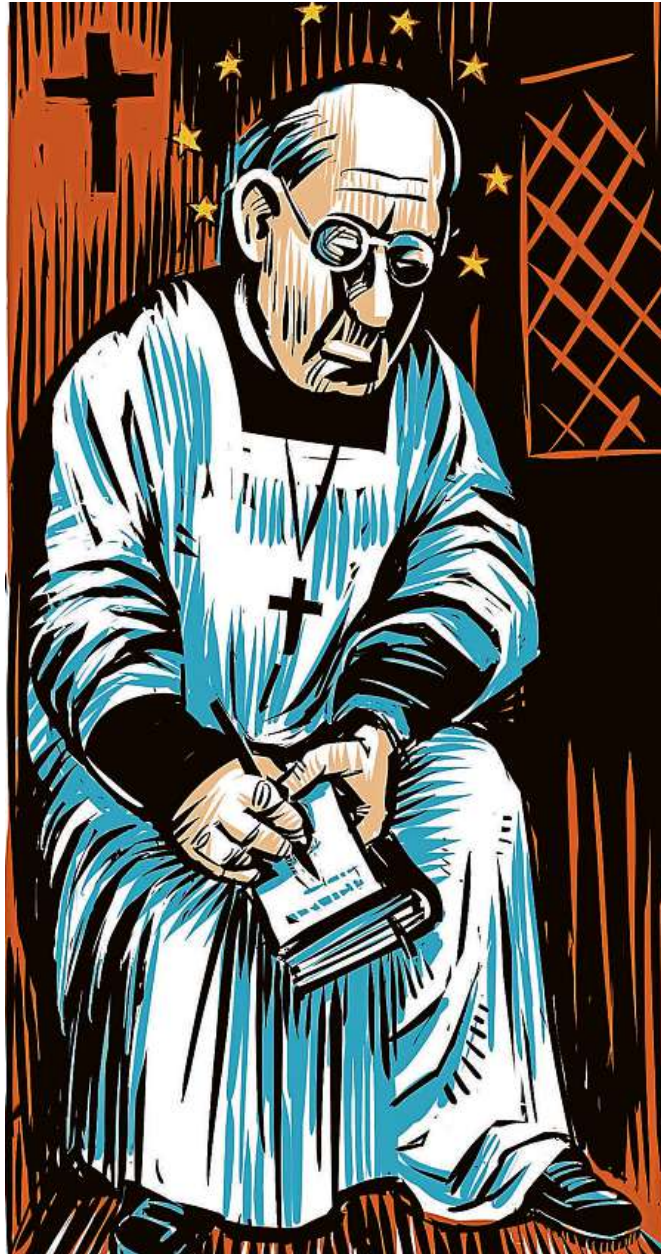
Zpovědní tajemství je podle církevního práva absolutně neprolomitelné. Trestní zákoník mu plně ustupuje u již spáchaných trestných činů. Jinak je tomu u případů, kdy pachatel čin teprve plánuje a ve zpovědní se svěří.

KATEŘINA KOLÁŘOVÁ

Čas vánoční přivádí do kostela i bezvěrce. Atmosféra pokoje a smíření zasáhne po vstupu do svatostánku téměř každého takového svátečního návštěvníka. Pokud jde o pohled právníka, ten v kostele může najít místo, kde se do země mohou propadat i ty nejzávažnější trestní paragrafy. Zpovědníci.

Zákon o církvích zakotvuje zvláštní oprávnění zachovávat mlčenlivost duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství. A to pokud je zpověď tradiční součástí učení církve nejméně padesát let. Touto lhůtou se zákon snaží předejít účelovému zakládání nových církví. Trestní zákon na toto ustanovení navazuje, když ze skutkové podstaty trestného neoznámí trestné činnosti, vyjímá duchovní registrované církve.

„Veřejný zájem na oznámení trestné činnosti zde ustupuje zájmu náboženského práva, které má na našem území víc než tisíc let starou tradici. Jde však o projev porevoluční liberalizace trestního práva,“ vysvětlil Lukáš Duffek, specialista na trestní prá-

ILUSTRACE RICHARD CORTÉS

vo a řešení sporů v advokátní kanceláři Rowan Legal. V komunistickém Československu totiž výjimka z neoznámí trestné činnosti neexistovala.

Pod hrozbou exkomunikace

Kodex kanonického práva duchovnímu, který poruší zpovědní tajemství, vyměřuje ten nejtvrdší trest – exkomunikaci, tedy vyloučení z církevního společenství. Podle ustanovení zákona o církvích se však zpovědní tajemství nevztahuje na povinnost přezkázat trestný čin. „Duchovní je tak povinen přezkázat trestný čin, který nebyl dokonán a o kterém se dozví v rámci zpovědi,“ vysvětlil Duffek.

Obecně však platí, že jednání osoby, která chce trestný čin přezkázat, ale nepovede se jí to, třeba protože zvolila nevhodné prostředky, není považováno za naplnění skutku nepřekážení trestného činu. „Pokud by se tedy duchovní pokusil trestnou činnost zpovídánímu rozmluvit a myslil si, že uspěl, nebyl by trestně postižitelný,“ dodal advokát.

Trestní předpisy však stanovují výjimku pro osoby, jež nemohly trestný čin přezkázat. Jednou z nich je skutečnost, že by si tím oznamovatel přivodil závažnou újmu. Je tak otázkou, jestli se pod takovou újmu dá exkomunikace podřadit. Výklad trestních předpisů však není jednotný. Vyskytují se odborné názory, které souhlasí s jejím podřazením pod závažnou újmu, a naopak jiné, které se od takového výkladu odvracejí.

Prostý výklad paragrafů je však podle římskokatolického kněze Marka „Orco“ Vácha na hony vzdálen všední realitě ve

zpovědníci. „Představa, že se chodí vyzpovídat zástupy zločinců, kteří před vraždou ještě skočí ke zpovědi, je naprosto mylná. Ke svátosti smíření chodí ti, kteří se nemohou bez rozpaků podívat na svou minulost, je jim líto, co se stalo, a chtějí začít znovu a lépe,“ vysvětlil Vácha.

Duchovní není svědek

Pokud by se však duchovní rozhodl přesto vyzradit zpovědní tajemství na policii, nebylo by možné s jeho svědecktím naložit jako s regulérním důkazem. „Právní úprava dokazování svědeckou výpovědí zakazuje výslech svědka, který je vázán státem uznanou povinností mlčenlivosti. I pokud by tak duchovní sám aktivně bez vyzvání tuto povinnost porušil, nebude k výpovědi soud ani policie přihlížet,“ upozornil Duffek. Stejně by podle něj bylo přístupováno i k písemnému oznámení duchovního.

V případech, že by se u svaté zpovědi duchovnímu svěřila oběť trestného činu, nikoliv pachatel, může praxe v individuálním případě reagovat pružně. „Pokud by si přece jen někdo spletl zpovědní s linkou bezpečí nebo s policií, není nic jednoduššího, než po svátosti požádat daného člověka, aby to knězi zopakoval, již mimo rámec svátosti smíření. V takové situaci by pak nikdo nebyl zpovědním tajemstvím vázán,“ dodal Vácha. Zdůraznil však, že ve většině případů ten, kdo se zpovídá, hovoří o svých činech, nikoliv o jednání druhých.

Na okolnosti komunikace s duchovními byla dotázána i policie, do uzávěrky vydání však LN odpovědi neobdržely.

Právnícký ples zvelebí fakultu

Ani v aktuální společenské sezóně nebude v soupisce nejvýznamnějších akcí chybět Právnícký ples, který pořádá Všehrd – nejstarší studentský právnícký spolek. Výtěžek z prodeje vstupenek na již tradiční akci, která proběhne 23. února v pražském Obecním domě, bude letos věnována na rozvoj interiéru budovy Právnícké fakulty univerzity Karlovy. První vlna prodeje vstupenek bude zahájena již dnes večer.

Ples je plně v rukou spolku Všehrd již pátým rokem. Tradice akce se však váže až k roku 1870, kdy ples poprvé uspořádal Spolek československých právníků. „Tradice byla sice několikrát přerušena, nikdy však zcela nezankla. Všehrd opět pořádá Právnícké plesy od roku 1990, kdy bylo obnoveno právo svobodně se sdružovat. Krátce pořadatelství převzala Právnícká fakulta, ale v roce 2015 se pořádní plesu plně vrátilo pod Všehrd,“ uvedl Adam Zvonář, předseda plesového výboru. Na organizační akce se podílí desítky lidí z řad Všehrd. „Kouzlo spolku je právě v tom, že naučí lidi být týmovým hráčem,“ pochvaloval si Zvonář.

Ples má poslední roky benefiční rozměr. Výtěžek byl v minulosti věnován třeba na rekonstrukci legendárního výťahu paternoster v budově fakulty, jež byl řadu let mimo provoz. Všehrd na opravu zařízení přispěl téměř 200 tisíci korunami. Peníze z letošního plesu budou věnovány na další rozvoj interiéru budovy, jež má určit chystaná architektonická soutěž.

Podpora vedení fakulty

Partnerem plesu je Právnícká fakulta, bez které by tradiční akce nevznikla. „Právě pan děkan profesor Kuklík je pro nás velkou podporou a vlastně jeden z našeho týmu, za to mu patří velké poděkování. Stejně tak profesorka Štangová a profesorovi Gerlochovi, kteří nám dodnes pomáhají s nápady a získávání nových partnerů, neboť oni řadu let tyto plesy pořádali,“ uvedl Zvonář.

Prodej lístků na sezení začne dnes večer na webu události. Místa na stání budou v prodeji od 15. ledna v budově pražské Právnícké fakulty. Hosté se mohou mimo jiné těšit na Západočeský symfonický orchestr z Mariánských lázní, nejstarší symfonický orchestr v českých zemích. KK

Smír mezi pachatelem a obětí?

Mimosoudní řešení sporů může zachránit vztahy, které by jinak soudní řízení zpřetrhalo navždy. Odborníci mediaci doporučují také u trestních kauz.

ŠARLOTA ŠUDRYCHOVÁ

Neštěstí se může při troše neopatrnosti stát hned a následující trestní řízení může snadno vyhrodit vztahy i mezi lidmi, již vedle sebe jinak poklidně a přátelsky žili dlouhá léta. K urovnání narušených vztahů může sloužit mediace ze strany Probační a mediační služby.

„Rešila jsem případ, kdy stará paní na vesnici odhazovala sniž, přijela za ní poštačka jako každý jiný den. Když jí poštačka podávala noviny, pes staré paní jí prokoušl ruku. Aby si poštačka mohla uplatnit pracovní neschopnost, bylo třeba událost nahlásit. Vedlo to k výslechům policie a zahájení trestního stíhání, což si někteří vyložili tak, že poštačka starou paní udala. Tak to ale nebylo, poštačka byla zoufalá a bylo jí to líto,“ popsala několik let starý případ Jaroslava Šabrnáková, vedoucí

střediska a zástupkyně krajského vedoucího Probační a mediační služby Svitavy během přednášky, kterou uspořádal právnícký spolek Common Law Society.

Mimo soudní síň

Šlo o typický případ, kdy se lidé znají a kdy je potřeba vztahy urovnat tak, aby spolu mohli dál žít na jednom místě. „Naším cílem je vrátit konflikt lidem, nechat je promluvit si o tom, co se stalo a, vyřešit si to,“ popsala Šabrnáková účel mediace.

Prostřednictvím mediace se poškozený i pachatel snaží urovnat vzniklý konflikt a nalézt společné řešení následků trestného činu. „Je určená pro ty, kteří chtějí věc řešit a nemají zájem na tom, aby došlo k soudnímu projednávání. V případě pachatelů je mediace ideálním řešením pro ty, kteří se ze svého činu dozývají a jsou ochotni přijmout odpovědnost,“ uvedla.

Pokud jedna ze stran nesouhlasí s mediací, rozhodně to však neznamená, že by měla horší procesní postavení v následujícím trestním řízení. Sami mediátoři se podle Šabrnákové snaží vstupovat do případu jen v té chvíli, kdy je vina pachatele jasná.

Mediace nemá limity, co se týče závažnosti spáchaného činu. Nejčastěji k ní však dochází v případě trestných činů ublížení na zdraví z nedbalosti, těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti, krádeži, výtržnictví a poškození cizí věci. Během přednášky ovšem zazněl i popis případu, kdy pachatel vraždy projevil zájem promluvit si s pozůstalými a ujistit je, že jim z jeho strany po propuštění nic nehrozí.

Po mediaci mnohdy následuje odklon v trestním řízení, jako je podmíněně zastavení trestního stíhání nebo narovnání, jehož podstatou je odčinění všech škodlivých následků trestného činu. „I po osmnácti letech vysvětlujeme, že odklánět se může i bez mediace, ale s ní je to lepší,“ podotkla Šabrnáková.

Raději bez advokáta

„V případech mediace platí nepsané pravidlo, že advokát do ní nepatří,“ upozornila Šabrnáková. Důvody jsou podle ní zjevné. Pokud by advokáta měla jen jedna strana, síly by byly značně nevyrovnané. Situace ovšem nemusí být lepší ani v případě, kdy advokáta mají obě strany.

„Rešila jsem případ, kde se dva mladí lidé chtěli dohodnout poté,

co došlo ke způsobení lehké újmy na zdraví. Oba přišli s advokátem, z mého pohledu byly síly stran vyvážené, tak jsem je pustila do procesu mediace. Problém byl v tom, že je advokáti téměř nepustili ke slovu. Mediáci jsem musela ukončit,“ popsala Šabrnáková. Situaci vyřešila tak, že si nejprve přizvala pachatele s poškozeným a až poté k sepsání dohody o vyrovnání přizvala advokáty.

Problém nemusí být jen v nevyrovnaných silách, ale i v hrozbě, že obhajoba by následně mohla být postavena na informacích, které zazněly během mediace. „To je zcela nepřijatelné. Důvěrnost a mlčenlivost patří mezi základní pravidla mediace. Na druhou stranu jsou advokáti velmi užiteční při sjednávání dohody o náhradě škody,“ uvedla.

Vedle mediace existuje také restorativní rodinná skupinová konference, jež je určená pro řešení protiprávního jednání dětí a mladistvých. Její podstatou je setkání pachatele, poškozeného, blízkých osob a také zástupců komunity, ať už jde o třídního učitele, trenéra nebo sousedy. Cílem je nejen nalézt přiměřený způsob potrestání, ale i zohlednit zájmy komunity a poškozeného.

ADVOKACIE ŽIJE

Advokátní kancelář Dvořák Hager & Partners působí v Česku a na Slovensku se připojuje k mezinárodní právní firmě Eversheds Sutherland, která patří mezi 40 největších globálních právních firem. Eversheds Sutherland má přes 2800 právníků v 68 kancelářích v 34 jurisdikcích v Evropě, USA, Africe, Asii a na Blízkém východě.

Energetický tým advokátní kanceláře bpv Braun Partners dosáhl úspěchu v hájení zájmu klientů, když se mu podařilo pravomocně vyhrát v dalším soudním sporu o „vrácení“ recyklačních poplatků.

Šlo o hrazení poplatků za solární panely uvedené na trh po datu 13. srpna 2005. Jedná se již o třetí úspěch této advokátní kanceláře v žalobách o náhradu škody vůči státu.

Počínaje lednem pražská pobočka mezinárodní advokátní kanceláře White & Case rozšířil tým osmi mezinárodních partnerů povýšením Tomáše Jíně (na snímku), jež se stane nejmladším partnerem na tomto vrcholném postu. Jíně nastoupil do pražské kanceláře v roce 2004 a během své praxe působil v newyorské a londýnské kanceláři firmy. Jíně se specializuje na zastupování finančních institucí a private

equity klientů při mezinárodních transakcích spočívajících v dlouhodobém financování a finančních restrukturalizacích v regionu střední a východní Evropy.

Mezinárodní advokátní kancelář CEE Attorneys posílila svůj tým o Ondřeje Řihu a Radku Slaměnikovou. Říha se stává novým vedoucím týmu pro vedení sporové agendy a arbitráží. Dříve působil v advokátní kanceláři Brož, Sedlatý, kde se věnoval korporátní klientele. Slaměniková, jež působila v advokátní kanceláři Lánik a partneri a PwC Legal, pak v pražské pobočce nově přebírá vedení nemovitostního týmu.

Docentem pro obor obchodního práva byl, po zakončení habilitačního řízení na Fakultě mezinárodních vztahů VŠE, jmenován Tomáš Richter, jež od roku 2006 působí jako Of Counsel v pražské kanceláři Clifford Chance. Rovněž vyučuje na Institutu ekonomických studií FSV UK.

Novinky z vaší kanceláře pošlete na: katerina.kolarova@lidovky.cz